

Tekst 2 Leren lenen

Een inleiding kan verschillende elementen bevatten, zoals:

- 1 de aanleiding voor het schrijven van de tekst
- 2 een anekdote
- 3 een historische schets van het onderwerp
- 4 een of meer aansprekende voorbeelden
- 5 een probleemstelling

- 1p 11 Welke twee elementen uit het bovenstaande rijtje zijn verwerkt in alinea 1 van tekst 2?
Noteer alleen de twee nummers.

In alinea 3 klinkt een oordeel door over de rol van de overheid.

- 2p 12 Geef op grond van de alinea's 3 en 4 aan welk oordeel dat is en waaruit dat blijkt.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

Een kritisch lezer kan in alinea 3 een verkeerde vergelijking zien.

- 1p 13 Leg uit waarom hier sprake zou zijn van een verkeerde vergelijking.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 10 woorden.

- 1p 14 Leg uit waarom hier **geen** sprake zou zijn van een verkeerde vergelijking.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 15 woorden.

“Laat er geen misverstand over bestaan, wil uw overheid er maar mee zeggen: schulden zijn een moderne vorm van slavernij.” (regels 50-53)
Dit citaat schetst een overeenkomst tussen schulden en slavernij.

- 1p 15 Wat is die overeenkomst?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

“Toch is mijn antwoord daarop: ‘*Spare me the details*’.” (regels 85-86)
Een kritisch lezer zou kunnen stellen dat dit antwoord in argumentatief opzicht niet aanvaardbaar is als reactie op de argumenten van de voorstanders, omdat de bewijslast ontdoken zou zijn.

- 1p 16 Waarom zou de argumentatie echter wel aanvaardbaar kunnen zijn?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

In alinea 4 wordt ingegaan op de verwachting dat jongvolwassenen ondanks de nadelen van het ‘sociaal leenstelsel’ toch een studielening zullen aangaan.

- 2p 17 Hoe komt het volgens tekst 2 dat jongeren toch een studielening aangaan?
Geef een oorzaak en een reden uit alinea 4.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

Volgens alinea 1 is de term 'sociaal leenstelsel' een voorbeeld van een meesterlijke omdraaiing van betekenissen.

- 2p **18** Leg uit waarom de term 'sociaal leenstelsel' volgens tekst 2 een meesterlijke omdraaiing van betekenissen is.
Baseer je antwoord op de alinea's 6 tot en met 8.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord niet meer dan 25 woorden.

De titel van tekst 2 is 'Leren lenen'.

- 1p **19** Welk van de onderstaande beweringen legt deze titel het best uit?
- A** De lezers leren iets over studenten die geld lenen voor hun studie.
  - B** De overheid wil studenten met het leenstelsel leren omgaan met geld.
  - C** Leren betekent voor studenten nu ook dat ze moeten leren lenen.
  - D** Studenten die niet leren om te lenen, komen in geldproblemen.
- 2p **20** Welk van de onderstaande omschrijvingen geeft de hoofdgedachte van tekst 2 het best weer?
- A** Het is niet sociaal om een stelsel dat zorgt voor ongelijke kansen in de maatschappij, 'sociaal' te noemen.
  - B** Het is onaanvaardbaar dat jongeren door een maatregel van de overheid gedwongen worden geld te lenen om te kunnen studeren.
  - C** Het maken van schulden is een moderne vorm van slavernij waar de overheid daadkrachtig tegen op zou moeten treden.
  - D** Het sociaal leenstelsel benadeelt studenten doordat zij soms tientallen jaren ongewild met een schuld blijven zitten.

tekstfragment 1

(1) “De overheid investeert fors in studenten en dat is terecht, maar daar mogen we als samenleving wel wat voor terugvragen”, beargumenteerde de VVD al in het partijprogramma. Het geld dat vrijkomt door de studiefinanciering te vervangen door het sociaal leenstelsel wil de VVD investeren in de kwaliteit van het hoger onderwijs. Hoewel veel studenten op hun achterste benen staan en deze maatregel zelfs een verslechtering vinden ten opzichte van de eerder voorgestelde langstudeerboete, vindt econoom Dinand Webbink het onterecht om te stellen dat de maatregel veel studenten zal afschrikken om te gaan studeren.

(2) Webbink deed in het verleden voor het Centraal Plan Bureau (CPB) onderzoek naar de gevolgen van dergelijke maatregelen in andere landen. “In Australië is in de jaren negentig een soortgelijk stelsel ingevoerd en er liggen diverse studies over veranderingen in de Verenigde Staten. Op basis van de ervaringen in het buitenland verwachten we dat ook hier maar weinig studenten zullen afzien van studeren”, aldus de econoom.

(3) Wat studenten vergeten is dat ze, eenmaal afgestudeerd, veel geld gaan verdienen. “Veertig tot vijftig procent meer dan vwo-leerlingen die meteen gaan werken. En dat hun hele leven lang, dat is al gauw een paar ton”, aldus Webbink. Studenten zullen dus later makkelijk in staat zijn om hun lening af te lossen. Ze moeten die dan ook zien als een investering in hun toekomst, niet als een barrière, vinden de voorstanders.

(4) “Wat het leenstelsel bovendien sociaal maakt, is dat afgestudeerden die later toch te weinig verdienen, niet hoeven af te lossen”, aldus econoom Webbink. Ook de Raad van Universiteiten is positief over het plan omdat het een kans biedt de opbrengst van de maatregel meteen te investeren in de kwaliteit van het onderwijs. Ook zou het studenten prikkelen om zo snel mogelijk af te studeren.

naar: de redactie

uit: (onder meer) Tubantia en BNDeStem, 10 oktober 2012

De econoom Dinand Webbink vindt het volgens tekstfragment 1 onterecht om te stellen dat het sociaal leenstelsel veel studenten zal afschrikken om te gaan studeren.

1p 21 Met welk argument onderbouwt hij deze stelling in alinea 2 van tekstfragment 1?

Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

“[1] Wat studenten vergeten is dat ze, eenmaal afgestudeerd, veel geld gaan verdienen. [2] ‘Veertig tot vijftig procent meer dan vwo-leerlingen die meteen gaan werken. [3] En dat hun hele leven lang, dat is al gauw een paar ton’, aldus Webbink. [4] Studenten zullen dus later makkelijk in staat zijn om hun lening af te lossen. [5] Ze moeten die dan ook zien als een investering in hun toekomst, niet als een barrière, vinden de voorstanders.” (alinea 3, tekstfragment 1)

De redenering in alinea 3 van tekstfragment 1 kan samengevat worden in een schema met onderstaande vorm:

standpunt	
argument	
subargument	
toelichting	
toelichting	

- 3p **22** Zet de zinnen op de juiste plaats in het schema.
Neem het schema over en noteer alleen de nummers van je antwoord.

In alinea 1 van tekstfragment 1 en in tekst 2 wordt aan de overheid dezelfde verantwoordelijkheid toegeschreven voor het onderwijs.

- 1p **23** Welke verantwoordelijkheid is dat?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.

Tekstfragment 1 noemt een toekomstperspectief voor de student en diens studieschuld dat niet voorkomt in tekst 2.

- 2p **24** Wat houdt dat toekomstperspectief in?
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen.